

כ"א / 1

בוועדת הבחירות המרכזית

לכנסת ה-19

בעניין שבין

1. ח"כ דוד רותם

ואחרים

המבקשים

נגד

סיעת ורשימת בל"ד – ברית לאומית דמוקרטית

המשיבה

בקשה לפי סעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת

להכריז על "רשימה מנועה":

מוגשת בזה לוועדה הנכבדה בקשת המבקשים להכריז על רשימת המועמדים בל"ד – ברית לאומית דמוקרטית, כעל רשימה המנועה מהשתתפות בבחירות לכנסת, וזאת לפי הוראות סעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת ובהתאם להוראות הנוהל שפרסמה הוועדה בעניין זה ביום 3.12.2012

1. זהו איננו הסיבוב הראשון של התדיינות בין המבקשים לבין המשיבה. לקראת הבחירות לכנסת ה-16, ביקשו המבקשים את פסילתה של המשיבה ואת פסילתו של העומד בראשה דאז, עזמי בשארה. באותה בקשת פסילה שבעבר, הציגו המבקשים ראיות שונות על פועלו של בשארה ועל פועלה של הרשימה שהוביל. הוועדה הנכבדה החליטה לקבל את בקשות הפסילה וקבעה כי המשיבה היא "רשימה מנועה" וכי בשארה הוא "מועמד מנוע".
  2. בפסק דינו ב-א"ב 50/03 ו-ע"ב 131/03 ועדת הבחירות המרכזית נ' טיבי, בשארה ואח', (להלן: "פס"ד בשארה") סירב בית המשפט העליון לאשר את פסילתו של בשארה וביטל את החלטת הוועדה בדבר פסילתה של המשיבה.
  3. מכל מקום, בשארה התמודד ונבחר לכנסת ה-16 ואף לכנסת ה-17. כידוע, בשארה נמלט מישראל בדחיפות, לאחר שנחשד בעבירות ביטחוניות חמורות הכוללות סיוע לחיזבאללה בירי טילים על העורף הישראלי במלחמת לבנון השנייה. על כך למדו המבקשים מהתקשורת והדבר מעולם לא הוכחש על ידי גורם רשמי או נסתר על ידי מאן דהוא. **בשארה עצמו מעולם לא התייצב להשיב לחשדות אלה.**
- המשיבה מעולם לא הסתלקה ממעשיו של בשארה, לא גינתה אותם ולא הסתייגה מהם. נהפוך הוא, בכל הפרסומים מטעמה או על אודותיה גיבתה המשיבה את בשארה ושיבחה אותו. **יתרה מזאת, בשנת 2008 הזהיר שירות הביטחון הכללי, צעירים בתנועת בל"ד שלא לבוא במגע עם חכ"ל בשארה, מחשש שזה יגייסם לשירות החיזבאללה (ידיעות אחרונות 1.4.2008). העתק מהפרסום מצורף ומצוין כנספח 11**
4. בית המשפט העליון נתן למשיבה ולבשארה ליהנות מהספק, בקובעו כי לא הוצגו ראיות חד משמעויות וחותרות על כך שהם מתנגדים לקיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ועל כך שהם מביעים תמיכה באויב במלחמתו. בקובעו כך, ערך בית המשפט העליון למשיבה שטר-חוב, שהיום בא עת פרעונו. מה שבעבר היה יכול – גם אם בדוחק ובאילוץ – להיחשב חלק מהשיח הציבורי, ממאבק דמוקרטי לגיטימי, גילה באופן סופי, מוחלט וחותר, את פרצופו האמתי של בשארה, שבגינם הוא נמלט מהארץ.
  5. **טרם הבחירות לכנסת ה-18 בתאריך ה-12.1.2009, קבעה וועדת הבחירות המרכזית כי רשימת בל"ד פסולה מלהשתתף במערכת הבחירות, כמו גם רשימת רע"מ-תע"ל, אך בית המשפט העליון, הפך החלטה זו.**

6. אמנם, חכ"ל עזמי בשארה נמלט מהארץ טרם נחקר בבתי המשפט בישראל, אך מקרהו של חכ"ל בשארה הינו מקרה מייצג עבור תפיסת עולמה ופועלה של מפלגת בל"ד כולה. מעשיו בעבר, הינם למעשה תחילתם של רצף אירועים שהלך והתגבר לאורכם של ארבע שנות כהונתה של הכנסת ה-18. קבע כבר בית המשפט העליון בפס"ד ע"ב 561/09 כי: "חרף זאת, ובדומה לרוח הדברים שביטא בית המשפט בפרשת בל"ד, אין להתעלם מכך כי גם הפעם נותר בליבנו ספק שמא הביטויים והעמדות שעלו מן החומר הם מהסוג המצביע על קרבה מטרידה ומדאיגה לרעיון של שלילת מדינת ישראל כמדינה יהודית".

7. בהמשך מצביע פס"ד על כך כי" אמנם, גם הפעם הוצגו בפנינו ראיות המייחסות לחברי מפלגת בל"ד אמירות ומעשים - שחלקם הטרידונו לא מעט - ואשר יכול ואף מקימים על-פני הם בסיס לכאורי לקיומה של העילה. כך למשל, ניתן ללמוד מן החומר שהוצג בפנינו כי נציגי מפלגת בל"ד אינם מנותקים לחלוטין מקשר עם ארגון הטרור "החזית העממית", שכן השתתפו בכנס של הארגון ונשאו בו דברים וכן ביקשו לערוך עצרת זיכרון לזכרו של מנהיג הארגון בעבר - ג'ורג' חבש. מזאת ניתן אף להסיק לכאורה כי חלק מנציגי המפלגה מביעים תמיכה מסוימת - ולו עקיפה - בארגון".

8. אכן, הדיון בבקשה זו מחייב התמודדות נוקבת ואמתית עם שאלות יסודיות הנוגעות לעצם קיומה של הדמוקרטיה הישראלית. לשאלה מתי סובלנות הופכת לאובדנות ומתי קמה לדמוקרטיה הזכות, ואף החובה, להגיד "עד כאן". כלשונו של כבוד השופט (כתוארו אז) ברק:

"חוקה אינה מרשם להתאבדות, וחכיות אזרח אינן במה לכיליון לאומי... את חוקיו של עם יש לפרש על בסיס ההנחה, כי מבקש הוא להמשיך ולהתקיים. זכויות האזרח יונקות מקיומה של המדינה, ואין להפכן קרדום לחיסולה... אין הדמוקרטיה חייבת לאבד עצמה לדעת כדי להוכיח את חיותה"¹.

9. מאז הקמתה ועד היום, מטרתם של המשיבה ואנשיה, במעשיהם ובהצהרותיהם של חבריה ומנהיגיה הרעיוניים, חותרת תחת בסיס ההסכמה שעליו עומדת הדמוקרטיה הישראלית. ניתוח של המעשים וההצהרות, ולאז דווקא המצע המנוסח בקפידה ובניקיון, ילמד כי הרשימה והמועמד שוללים את קיומה של מדינת ישראל הן כמדינה יהודית והן כמדינה דמוקרטית, ואף מביעים דברי אהדה, שבח ועידוד לפעולות איבה המבוצעות נגד ישראל ונגד ישראלים.

10. משום כך, ומשום כל אחת מהעילות האמורות, יש לשלול את אפשרותה של הרשימה להתמודד בבחירות לכנסת התשעה-עשרה. הגיעה העת אפוא שהוועדה הנכבדה, ובעקבותיה בית המשפט העליון, יציבו סוף סוף את הקו האדום, ויעבירו מהעולם את

¹ ע"ב 2/84 ניימן נ' יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת האחת-עשרה, פ"ד לט(2) 225, 310, 315 (להלן: עניין ניימן השני)

הכשל החיסוני הנרכש של הדמוקרטיה הישראלית: חוסר יכולתה להתמודד עם מיעוט עוין החותר תחת אושיות קיומה.

התשתית העובדתית:

פעולות והתבטאויות של המשיבה כיום:

11. בפס"ד 561/09 של בית המשפט העליון ציינו כבוד השופטים "כי קיים הכרח להראות כי רשימה הפועלת למימוש המטרות שחרטה על מצעה ולהוצאת רעיונותיה מן הכוח אל הפועל. לצורך בחינת פעילות דה-פקטו של רשימה, אין להסתפק בפעילות ספורדית, כי אם בפעילות שיטתית חוזרת ונשנית אשר צריכה לבוא לידי ביטוי חמור ומשמעותי בעוצמתה."
12. ואכן כפי שנראה מייד, מאז פסיקה זו ועד היום, פעלה מפלגת בל"ד ונציגיה בכנסת ישראל, בצורה שיטתית ורציפה- הן בהתבטאויות והן במעשים- תוך עבירה באופן גס וברור על סעיף 7(א) לחוק יסוד: הכנסת.
13. בחלקים הבאים, נבקש להדגים כיצד היו מגמות אלו שיטתיות, חוזרות נשנות וחמורות ומטרותן לשים ללעג ולקלס את דברי המחוקק, ואת מטרותיו שלמירה על חופש הדיון לצד ערכי מדינת ישראל.

התבטאויות פומביות – שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית

דמוקרטיה:

14. בתאריך 28.11.2007 ח"כ סעיד נפאע נתן ביטוי אידיאולוגי לפסילת הלגיטימיות של כינון המדינה "התלמידים הערבים הם בנים למשפחות שעל חורבותיהן נולדה מגילת העצמאות" גם מבחינה אנושית ההחתמה (פרויקט החתמת בני נוער מכל המגזרים על מגילת העצמאות לרגל 60 קיומה של מדינת ישראל) לא נסבלת.

העתק מהפרסום מצורף ומצוין כנספח 1

15. בתאריך 16.3.10 משתתפת ח"כ חנין זועבי בצעדת מחאה שארגנה ועדת מעקב העליונה בירושלים וחברון ב"יום הזעם", במחאה על "מדיניות הכיבוש וייחוד שתי הערים", ח"כ זועבי הגדירה את מדיניות ישראל כ"טיהור אתני" וקראה לפלסטינים לפתוח באינתיפאדה שלישית.

העתק מהפרסום מצורף ומצוין כנספח 2

16. בתאריך 13.4.11 ח"כ זועבי: "ככר אל תחריר במצרים צריכה להיות המודל החדש עבור הנוער הערבי. הייתי רוצה שהם יפתחו במאבק עממי נגד המצור, כי כובשים לא יכולים לחיות חיים נורמליים."

העתק מהפרסום מצורף ומצוין כנספח 3

17. בתאריך 28.10.2010 קרא יו"ר סיעת בל"ד ח"כ גיאמל זאחלקה בכנס בחיפה שאורגן ע"י "הקואליציה נגד השירות האזרחי הלאומי בישראל": "ערבי שישרת שירות לאומי בישראל הוא מצורע".

העתק מהפרסום מצורף ומצוין כנספח 3ב

התבטאויות פומביות – תמיכה במאבק מזויין, של מדינת אויב או של ארגון

טרור, נגד מדינת ישראל:

17. בתאריך 6.9.07 נסע ח"כ סעיד נפאע ללא אישור כמתבקש בחוק משר הפנים, ארגן והשתתף במשלחת של מאות אנשי דת לסוריה. לאחר מכן יתברר כי במסגרת הנסיעה נפגש נפאע עם בכירי החזית העממית.

העתק מהפרסום מצורף ומצוין כנספח 4

18. בתאריך 13.12.09 החליט היועמ"ש מזוז להעמיד את ח"כ סעיד נפאע במגע עם סוכן זר, לאחר שנפגש עם סגן מזכ"ל החזית העממית וניסה להיפגש עם חאלד משעל.

העתק מהפרסום מצורף ומצוין כנספח 5

19. בתאריך 26.12.11 הגישה פרקליטות מחוז הצפון, באמצעות עו"ד יעל כוכבי ועו"ד רז ולטר, לבתי המשפט המחוזי והשלום בנצרת שני כתבי אישום הנוגעים לנסיעות לסוריה של ח"כ סעיד נפאע בניגוד לחוק ומגעים שקיים חבר הכנסת סעיד נפאע עם בכירים בארגוני טרור. (ב2007)

העתק מהפרסום מצורף ומצוין כנספח 6

20. בתאריך 7.4.10 נגזרו חמש וחצי שנות מאסר על פעיל בל"ד שמסר מידע על הרמטכ"ל לחיזבאללה- ניתן לראות כיצד פעילותם של חברי הכנסת מסיעת בל"ד, כפי שנסקרת לעיל מ שפיעה על ציבור בוחריה.

העתק מהפרסום מצורף ומצוין כנספח 7

21. בתאריך 30.5.10 משתתפת ח"כ חנין זועבי במשט המרמרה. מיד אתרי שהגיעה לחופי ישראל טענה ח"כ כי לא ראתה נשק בידי הפעילים. בתאריך 11.8.10 סרטון שצולם על הספינה חושף כי ח"כ זועבי שיקרה, וכי היא הייתה עדה לפעילים החמושים על הספינה, ואף התעמתה עם חיילי צה"ל.

העתק מהפרסום מצורף ומצוין כנספח 8

22. בתאריך 26.7.12 ח"כ אומרת ח"כ חנין זועבי "ישראל אשמה בפיגוע בבורגוס".

העתק מהפרסום מצורף ומצוין כנספח 9

23. בתאריך 17.11.12 – חברי מפלגת בל"ד בראשות ח"כ זאחאלקה, חנין ומועמד המפלגה במקום השלישי לכנסת ה-19 באסל עיטאס עומדים דקת דומייה לזכר "השהידים בעזה". זאת לאחר שישראל חיסלה את "רמטכ"ל" חמאס אחמד ג'אברי.

העתק מהפרסום מצורף ומצוין כנספח 10

התשתית המשפטית

סעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת

24. סעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת, שכותרתו "מניעת השתתפות בבחירות" קובע בהאי לשנא:

" (א) רשימת מועמדים לא תשתתף בבחירות לכנסת ולא יהיה אדם בבחירות

מועמד בבחירות לכנסת, אם יש במטרותיה או במעשיה של הרשימה או במעשיו של האדם, לפי הענין, במפורש או במשתמע, אחד מאלה:

- (1) שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית;
- (2) הסתה לגזענות;
- (3) תמיכה במאבק מזוין, של מדינת אויב או של ארגון טרור, נגד מדינת ישראל.

(ב) החלטת ועדת הבחירות המרכזית כי מועמד מנוע מלהשתתף בבחירות טעונה אישור בית המשפט העליון..."

25. הורתו של סעיף 7א האמור (בנוסח מוקדם שלו) בתיקון מספר 9 לחוק יסוד: הכנסת משנת התשמ"ה-1985, אשר בא לעולם בעקבות דברים שאמר בית המשפט העליון בפרשת ירדור² ובעניין ניימן הראשון³ אשר הצביעו על הצורך במקור נורמטיבי עליון, חוקתי, שיאפשר פסילתה של רשימת מועמדים.

תיקון סעיף 7א

26. לאחר פסקי הדין המנחים ובהשפעתם, תוקן סעיף 7א בשלושה תיקונים. התיקון הראשון נגע לסתירה-לכאורה עליה הצביע ב"כ המערער בעניין ניימן השני, והיא שלעתים רשימה המדגישה את אופייה היהודי של המדינה יכולה להתפרש כפוגעת באופייה הדמוקרטי או להפך. בא המחוקק ושילב את שני אלה וכיום מנוסח סעיף 7א(א)(1) בלשון "שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית". על פרשנותה של הוראה דומה, בחוק המפלגות, התשנ"ב-1992, קבע כבוד השופט חשין בפרשת איזקסון⁴:

" עילת-פסלות זו מתזיקה, להלכה ולמעשה, שלוש עילות-פסלות זו-בצד-זו: שלילת עצם קיומה של מדינת ישראל; שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית; ושלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה דמוקרטית."

² ע"ב 1/65 ירדור נ' ועדת הבחירות המרכזית לכנסת הששית, פ"ד יט(3) 365 (להלן: עניין ירדור).
³ ע"ב 2,3/84 ניימן נ' יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-11, פ"ד לט(2) 225 (להלן: עניין ניימן הראשון).
⁴ רע"א 2316/96 איזקסון נ' רשם המפלגות, פ"ד נ(2) 529

27. השינוי הנוסף, שבא לעולם מאוחר יותר, הינו הוספתה של עילת הפסילה בדבר "תמיכה במאבק מזוין, של מדינת אויב או של ארגון טרור, נגד מדינת ישראל" בסעיף 7א(א)(3) לחוק היסוד. עילה זו נבחנה כאמור בעניין בשארה אולם שם ההכרעה נפלה מטעמים ראייתיים ולא עקרוניים.

החומר הראייתי שאותו ניתן לשקול

28. סעיף 7א מסמיך את ועדת הבחירות המרכזית להכריע בשאלת מניעותם של רשימה או מועמד מהתמודדות בכנסת. הוועדה אינה גוף שיפוטי כי אם גוף מינהלי ואין חלים עליה כללי הראיות הנוהגים בבתי משפט. עם זאת, הראינו כי הפסיקה דורשת תשתית ראייתית ממשית בתמיכה בבקשה לפסילת רשימה.

29. מהיכן נוכל ללמוד על מטרותיה וכוונותיה של רשימה, והרי היא אוסף של יחידים?

בפרשת ניימן השנייה מרחיב כבוד הנשיא (שמגר) את האספקלריה של הדיון מעבר למצע הרשמי של הרשימה:

"המחוקק מפנה בהקשר זה אל המטרות או אל המעשים. משמע, המדובר בהשקפות ובדעות המבטאות את היעדים של הרשימה, או - לחילופין או נוסף לכך - המדובר על הפעולות בהן משתקפת ומתאפיינת מהותה של הרשימה מטרות נלמדות, בדרך כלל, מן המצע הפורמלי של הרשימה, אך גם מפירסומים, נאומים או מהבעות דעה המושמעות במסגרות פוליטיות"⁵.

30. בעניין בן-שלום מרחיב כבוד השופט בייסקי עוד יותר את יריעת הדיון בקובעו⁶:

"בבואנו לבחון את התשתית העובדתית, שהובאה לפני ועדת הבחירות המרכזית בתמיכה להוכחת אופייה ומהותה של המשיבה לא בהכרח יש להסתפק במצע הרשמי שלה בלבד, או בפירסומים פורמאליים, אשר ייתכן שפורסמו בצורה

⁵ ניימן השני, פסקה 8 לפסק דינו של הנשיא (שמגר)
⁶ עניין בן שלום בפסקה 4 לפסק דינו של כבוד השופט בייסקי

מחושבת ומתוך הסוואת המטרות האמיתיות, כדי לא להתנגש למראית עין עם אחת ההוראות שבסעיף 7א של חוק היסוד. ואכן נטען מטעם המערערים, כי אין תוכה של רשימת המשיבה כברה'. טענה כזו יש להוכיח, ועול ההוכחה עדיין מוטל על המבקש לפסול רשימה. ועדת הבחירות המרכזית, כמו כל רשות סטטוטורית בעלת סמכות, אינה כבולה בדיני ראיות המחייבים בבתי המשפט, ויכולה היא לבסס שיקוליה אף על חומר שאינו קביל בבית-משפט (ע"ב 3,2/84 הנ"ל; בג"צ 58/80 אמסלם נ. נציב שירות בתי הסוהר ואח', פ"ד לה (2) 325); ע"א 292/66 (אקסלרוד-גלילי נ. יצחקיאן, פ"ד כ (4) 387), בעמ' 391; בג"צ 245/66 (בוסתנאי נ. המפקח הכללי למשטרת ישראל, פ"ד כ (4) 441), בעמ' 446. ייתכן כי המחוקק היה מודע לניסיון הסוואה אפשרי, ולמניעת הדבר השתמש בסעיף 7א במונח 'או במשתמע', המאפשר להסיק מסקנות לא רק מהצהרות וממעשים גלויים, אלא גם ממטרות אמיתיות ונסתרות".

31. הדברים מובאים בהסכמה על ידי כבוד הנשיא (ברק) בעניין צומת נצרת עילית ואף זוכים להרחבה נוספת⁷:

"מהן אותן הראיות מהן ניתן ללמוד אודות מטרותיה ומעשיה של רשימת מועמדים שיש בהן כדי להביא למניעת השתתפותה בבחירות? כיצד נזהה את המאפיינים הראייתיים, המשקפים את יעדיה האידיאולוגיים של רשימת מועמדים ואת כיווני הפעולה הדומיננטיים והמרכזיים שלה? התשובה לשאלות אלה אינה פשוטה כלל ועיקר. היא קשורה למעמדה המשפטי של רשימת מועמדים, וליחס שבינה לבין חבריה. היא משתנה, מטבע הדברים, ממקרה למקרה. מקרה אחד הוא זה שבו יש לה, לרשימת מועמדים, מצע הקובע את מטרותיה. הבנת המצע תסייע במתן תשובה לשאלה אם יש במטרותיה כדי למנוע ממנה מלהשתתף בבחירות. עם זאת, המצע אינו המקור היחיד למידע אודות מטרותיה או מעשיה של רשימת מועמדים (ראו פרשת ניימן השניה, בעמ' 186; פרשת ניימן הראשונה, בעמ' 334; פרשת בן-שלום, בעמ' 236, 239-242). ניתן להסתמך על מקורות נוספים, ובהם הסכמים שהרשימה חתמה עליהם ותקנון הקובע את דרכי פעולתה".

כבוד הנשיא (ברק) בוחן אף את השאלה כיצד נוכל להסיק ממעשים והתבטאויות של יחידים מתוך הרשימה על הרשימה כולה, על כוונותיה ומטרותיה:

⁷ עניין צומת נצרת עילית פסקאות 13 ו-14 לפסק הדין, עמ' 361-362.

”אכן, אין רשימה סגורה של מקורות מהם ניתן ללמוד על מטרותיה ומעשיה של רשימת מועמדים. המצע הוא מקור מרכזי. אין הוא מקור יחיד...”

בהקשר זה יש לפעול מתוך תבונה וריאליזם. אין להימנע מ”הרמת המסך”, ויש לבחון בקפדנות את שמבקשים להסתיר מהעין הבוחנת. אך מה הדין אם אין בנמצא ”טקסט” - כגון מצע, תקנון, הסכם - המשקף את עמדת הרשימה כגוף? אכן, קיומו של ”טקסט” משותף אינו תנאי הכרחי. על מטרותיה או מעשיה של רשימת מועמדים ניתן ללמוד מהתבטאויות חברי הרשימה. אף כאן יש לפעול בזהירות, שכן רשימת מועמדים אינה משקפת בהכרח אהדות והרמוניה רעיונית או מעשית (ראו פרשת בן-שלום, בעמ’ 255). עם זאת, בעיקרון, התבטאויותיו ומעשיו של אחד מחברי הרשימה עשויות לשמש תשתית ראייתית ממנה ניתן ללמוד על מטרותיה או מעשיה של רשימת המועמדים. לימוד זה צריך להיעשות בכל הזהירות הראויה. הכל תלוי גם בנסיבות העניין. בהקשר זה יש לעמוד על מספר משתנים, הרלבנטיים להכרעה הראייתית.

ראשית, יש להתחשב במעמדו של חבר הרשימה, אשר את דעותיו ומעשיו מבקשים לייחס לרשימה כולה. לא הרי התבטאויותיו ומעשיו של חבר בכיר ברשימת המועמדים כהרי מעשיו והתבטאויותיו של חבר זוטור ברשימה. קיים שוני ראייתי בין התבטאויותיו ומעשיו של ראש הרשימה לבין התבטאויותיו ומעשיו של חבר ’רגיל’ ברשימה; שנית, יש חשיבות לשאלה, אם עניין לנו בהתבטאות או מעשה חד פעמי, או בהתבטאות או מעשה החוזרים ונשנים; שלישית, יש ליתן משקל למספר חברי הרשימה השותפים לדעותיו של אחד מחבריה. האם עניין לנו בהתבטאויותיו או במעשיו של יחיד או שמא עניין לנו בהתבטאויות ובמעשים של מספר חברים ברשימה; רביעית, חשיבות ראייתית יש ליתן לתגובה של שאר חברי הרשימה להתבטאויותיו ולמעשיו של היחיד. האם אישרו (מראש או בדיעבד) את התנהגותו, או שמא הסתייגו ממנה? חמישית, משקל ראייתי יש ליתן למספר הכולל של חברי הרשימה. אין דין פסילת רשימה של שלושה מועמדים בגין מעשיו או התבטאויותיו של אחד מהם, כפסילת רשימה בת עשרים מועמדים בנסיבות דומות; שישית, חשיבות יכולה להיות גם לשאלה אם עניין לנו ברשימת מועמדים חדשה, שטרם הספיקה לגבש מטרות ומעשים או שמא מדובר ברשימה ותיקה, שהתמודדה בעבר ואולי אף נבחרה.”

32. הנה כי כן, בית המשפט העליון מרחיב מאד את המקורות הראייתיים שמהם ניתן ללמוד על מטרותיה של הרשימה: החל ממסמכים רשמיים כגון מצע ותקנון, עובר

במאמרים של חברי הרשימה, בהתבטאויות של חבריה, וכלה במעשים שמהם נלמדות הכוונות. בד בבד עם הרחבת המקורות, מקפיד בית המשפט העליון על בדיקה עניינית וזהירה של המשמעות המהותית של כל ראייה, לבל ילמדו ממנה חומרה שאין בה.

33. ואמנם, בקשה זו נתמכת בצבר רב של ידיעות מהעיתונות ומסמכים נוספים, אשר כולם בוארו ופורטו בחלק הראשון של בקשה זו.

34. סעיף 7א אינו שדה משחק להתנסחויות ולמשחקי מילים. אין הדעת, ואף אין רוח החוקה אשר נחה על חוק היסוד, סובלות מצב בו תתקבלנה שתי תוצאות משפטיות שונות בגלל שני ניסוחים שונים (של מצע, של תגובה לבקשת פסילה וכו'), כאשר המהות היא אותה מהות.

35. נעז ונעיר אף את זאת. בעוד שלשופט אין אלא את שענינו רואות, ואין ענינו רואות אלא את מה שהצדדים מניחים בפניו, הרי שהוועדה הנכבדה אינה כבולה בכך. על הוועדה לאמץ את ניסיון החיים ולשלב בשיקוליה את הבנת השתיקות כמו את הבנת הדברים הנאמרים.

36. ניתן לראות בנקל, כי התנהגותה, התבטאויותיה ומעשי תמיכתה של מפלגת בל"ד בארבע השנים שעברו מאז כינונה של הכנסת ה-18, כמוהן כדורשות את מימושו של סעיף 7(א) לחוק יסוד: הכנסת, וכי אזהרת "הכרטיס הצהוב" שהונפה בפני מפלגת בל"ד בעבר, התקבלה בזלזול משווע ובהמשכה של פעילות השמה ללעג את החוק והמשטר בישראל. על הוועדה, להציג עתה חזית אחת מאוחדת, אשר אומרת כי לא ניתן לערער את יסודותיה של הדמוקרטיה הישראלית.

סיכום

37. לאור האמור לעיל, הוועדה הנכבדה מתבקשת לקבוע כי רשימת בל"ד מנועה מלהתמודד בבחירות לכנסת ה-19 מחמת שיש במטרותיה ובמעשיה, במפורש או במשתמע, שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית ותמיכה במאבק מזוין, של מדינת אויב או של ארגון טרור, נגד מדינת ישראל.

חה"כ דוד רותם
סגן יו"ר ועדת הבחירות
מבקש ובשם המבקשים

יואב מני, עורך-דין
בשם המבקשים